

**MÚSICA
ANTIGA**

24 DE GENER
SALA 1 PAU CASALS

**VERITÀ
BAROQUE
ENSEMBLE**

CONCERT SPIRITUEL A LA
CATALUNYA DEL SEGLE XXI

PROGRAMA DE MÀ

JOSEP PLA (Balaguer 1720 – Stuttgart 1761)

JOAN PLA (Balaguer 1728 – París 1762)

TRIO SONATA N. 2 EN RE MENOR

PER A VIOLÍ, FLAUTA I BAIX CONTINU

Allegro ma non tanto – Andante – Allegro

ANTONI SOLER

(Olot 1729 – San Lorenzo de El Escorial 1783)

QUINTET N. 2 EN FA MAJOR

PER A CLAVICÈMBAL I CORDA

Cantabile con moto – Minuetto: Allegretto

Allegro, Divertimento: Andantino, Allegro

MARIONA VILA

(Barcelona 1958)

FURIT LAMENTUM

SOBRE LA SONATA N. 88 D'ANTONI SOLER, PER A QUINTET DE CORDA, FLAUTA I CLAVICÈMBAL

PAUSA 15'

JORDI CERVELLÓ
(Barcelona 1935 – Figueres 2022)

A BACH

PER A QUARTET DE CORDA

I. Adagio
II. Preludiando

JOHANN SEBASTIAN BACH
(Eisenach, Alemanya 1685 – Leipzig 1750)

CONCERT DE BRANDEMBURG N. 5

PER A QUINTET DE CORDA, FLAUTA I CLAVICÈMBAL

I. Allegro
II. Affettuoso
III. Allegro

MARC MIGÓ
(Barcelona 1993)

CONCERTO GROSSO N. 1 "THE SEANCE"

PER A QUINTET DE CORDA, FLAUTA I CLAVICÈMBAL

Invocation I
Lamento & Invocation II
Battaglia

La durada aproximada del concert és de 38' per a la primera part i de 40' per a la segona.

VERITÀ BAROQUE ENSEMBLE

Taya König-Tarasevich, flauta barroca

Guglielmo Dandolo Marchesi, violí

Eugenia Ottaviano, violí

Yuko Hara, viola

Bartolomeo Dandolo Marchesi, violoncel

Peter Ferretti, contrabaix

Alexander von Heißen, clavicèmbal

COMENTARI

per **Jaume Radigales**

EL RETORN DEL BARROC

Joan Baptista Pla (1720-1773) i Josep Pla (1728-1762) eren dos germans músics nascuts a Balaguer (capital de la Noguera) que van tenir una projecció internacional. El primer, a Itàlia i Alemanya (on seria conegut respectivament com a Giovanni Platti i Johann Platz); el segon, a França, Itàlia i Anglaterra, de vegades compartint ciutat amb Joan Baptista. I encara hi havia un tercer germà, Manuel, que va fer fortuna a Madrid com a clavicembalista. Joan i Josep van treballar plegats a Catalunya i a l'estranger, on van destacar com a compositors de cambra, si bé ocasionalment van tastar també la música sacra, com ara un *Stabat Mater* escrit per Josep. D'entre les moltes obres que van gestar plegats destaquen la trentena de sonates per a conjunt instrumental divers, tot i que gairebé sempre es comptava amb la flauta, l'oboè i el violí, de vegades doblant alguns d'aquests instruments (dues flautes, dos oboès...). Es tracta d'obres que segueixen de la vora l'estil galant, precursor del classicisme, i hereves del precedent Barroc.

Al segle XVIII, un dels grans noms de la música catalana és Antoni Soler (1729-1783), nascut a Olot, que als sis anys –i amb una primera aproximació musical de la mà del seu pare– va entrar a formar part de l'Escolania de Montserrat. Ja adult, es va fer monjo –i posteriorment sacerdot– a San Lorenzo de El Escorial, on va morir, cosa per la qual és conegut popularment com el “pare Soler”. Impulsor fonamental de la música hispànica per a tecla al costat de Domenico Scarlatti, Soler va llegar també un important catàleg de música de cambra, especialment quintets: en va escriure sis per a corda i clavicèmbal el 1776, dels quals escoltarem el número dos, en la tonalitat de Fa. Com els altres cinc, es tracta d'una obra emmarcada –també en el cas de les obres de Pla– en el Barroc tardà o ja de ple en l'estil galant, i amb no poques influències de la música italiana del moment, que arribava i arrelava amb força a la península Ibèrica.

El catàleg compositiu de la barcelonina Mariona Vila (1958) és prolífic i abarca diversos gèneres i formes. En el cas de l'obra inclosa en aquest concert, *Furit lamentum*, Vila adopta la tradició de les variacions a partir d'un tema previ, en aquest cas la sonata n. 88 d'Antoni Soler, original per a clavicèmbal. Aquest instrument s'inclou a la peça de Vila, juntament amb el quintet de corda i la flauta. La composició, fruit d'un encàrrec de l'Associació Joan Manén, es va estrenar el 2023.

Deixant de banda la qualitat de les obres que hem comentat, l'interès del concert d'avui rau sobretot en la influència i la transcendència de l'obra de Johann Sebastian Bach (1685-1750) en la composició contemporània. La versatilitat i el catàleg prolífic del músic d'Eisenach contrasten amb l'escassa projecció de la seva obra en vida. Reclòs en l'escàs territori que va trepitjar (Köthen, Weimar, Leipzig i poca cosa més), Bach ens ha llegat una obra transtemporal i d'una modernitat inusitada. La seva redescoberta a principis del segle XIX va ser l'esperó per a especulacions de tot tipus, a partir d'obres instrumentals, concertants, simfònicocorals i amb destinacions diverses, des de música cortesana fins a litúrgica. En el cas que ens ocupa, el concert de Brandenburg n. 5 és el penúltim d'una sèrie composta per a formacions diverses. Escrit segurament en la tonalitat de Re, es deuria gestar –com la resta de concerts– el 1713 i, en aquest cas, inclou un àgil diàleg entre el violí, la flauta i el clavicèmbal al llarg dels tres moviments en què s'estructura.

I si dèiem que la transcendència de l'obra bachiana és un fet que travessa èpoques i estils, qui millor que Jordi Cervelló (1935-2022), el pare del qual tenia com a segon cognom precisament el de Bach. Al llarg de la seva obra, el músic barceloní explora amb curiositat i erudició la música de J. S. Bach en totes les seves facetes, amb el violí com a centre neuràlgic. *A Bach* (2004) és una peça escrita per a quartet de corda que s'endinsa en l'univers violinístic del compositor alemany a partir de l'adagio de la sonata BWV 1005 i del preludi de la tercera partita (BWV 1006), escrites per a violí sol.

Per la seva banda, Marc Migó (1993) dona a *The Seance* la forma d'un *concerto grosso*, a la manera barroca i com a embrió originari del que després serà el concert com a forma musical. La peça, de 2022, es va escriure com a fruit de l'encàrrec del Verità Baroque Ensemble. Migó sempre s'ha destacat per la lluminositat mediterrània de la seva obra, sense amagar, però, les influències de la música dels Estats Units, país on s'ha format i que ha escoltat la interpretació d'algunes de les seves composicions.

D'alguna manera, tant Cervelló com Migó especulen sobre el Barroc, donant-li nova forma i embranzida, però mantenint incòlume la música de la primera meitat del segle XVIII. I aconseguixen donar la raó a Verdi quan va escriure la famosa sentència «Torniamo all'antico e sarà progresso» (Tornem a allò antic i progressarem). No crec que la intel·ligència artificial arribi a entendre-ho. I millor que sigui així.

En coproducció amb

**JOAN
MANÉN** ASSO-
CIA-
CIÓ

**ELS
TEUS
CLÀS-
SICS**

13è CICLE DE CONCERTS